

Ballingschap

Deportaties

De deportaties, waarvan sinds het 2de millennium v.Chr. in het Oosten sprake is, hadden in het algemeen slechts betrekking op de bovenlaag van de stadsbevolking. Hierdoor werden de leidinggevenden op politiek en economisch gebied uit veroverde landen verdreven, waardoor opstanden voorkomen werden. Vooral de brute pacificatie-politiek van Assur (Babylonië en Assyrië) ging steeds vaker over tot deportaties. Meestal wisselde men de bovenlagen van veilig te stellen gebieden tegen elkaar uit. Langzamerhand versmolt dan telkens de nieuwe bovenlaag met de bevolking die in het land was achtergebleven.

De Ass. Ballingschap

Assyrische engel

Het is ontegensprekelijk dat bij deze transportaties de bannelingen ideoeën bij de vreemde volkeren haalden. This Assyrian "angel" from the ancient city of Khorsabad, which 721-705 BC (in what is now north-eastern Iraq) is also on show in the museum's Assyrian Gallery.

Assurs opdringen naar de Middellands Zee leidde pas in de Nieuw-Ass. periode, vooral tijdens Tiglatpileser in (746-727) tot een ernstige bedreiging van Syrië en Palestina. Behalve Hamat kwamen de Syr.-Palest. staten - waaronder ook Israël onder Menachem¹ in 738 er voorlopig met de betaling van een schatting af. Toen Tiglatpileser tijdens de Syr.Efraim oorlog door Achaz te hulp was geroepen, viel hij in 733 Israël aan, dat niet lang weerstand bood. Hij liet slechts Samaria en het gebergte van Efraïm voortbestaan als resterende staat, onder gezag van de usurpator Hosea, die door hem als vazalkoning werd bevestigd. De rest van het Noordelijk rijk vormde na de deportatie van de bovenlaag² de Ass. provincies Dor, Megiddo en Gilead. Na de dood van Tiglatpileser trachtte ook Hosea het juk van Assur af te werpen en zette in 724 de betaling van schatting aan Salmanassar V (726-722) stop³. Een strafexpeditie bezette het land en veroverde in 721 Samaria. Sargon II (722-705) maakte nu ook van de resterende staat Israël een Ass. provincie, Samaria geheten. Meer dan 27.000 mensen uit de bovenlaag deporteerde hij naar Mesopotamië (Gozan, Chabor, - Chalach) en Medië⁴, waar zij uit het gezicht der geschiedenis zijn verdwenen. In hun plaats kwamen mensen uit - Babylon, - Kuta, Hamat, - Awna en - Sefarwaim, die hun goden - Sukkot-Benot, - Nergal, Asima, Nabu (- Nebo), - Tartak, Adrammelek en - Anammelek meebrachten⁵. Spoedig vond de verering van Jahweh, de God des lands, bij hen ingang⁶, evenals bij de volgens Ezra 4:2, 9v. onder Esarhaddon (681-668) en - Assurbanipal (668-626) overgebrachte kolonisten uit Babylon, - Elam, - Susa, en Erech. Deze gemengde bevolking werd echter niet als legitiem lidmaat van de gemeente van Jahweh erkend door de priesterschap van na de ballingschap (**Samaritanen**).

Assurbanipal op jacht.

¹ 2 Kon 15:19v

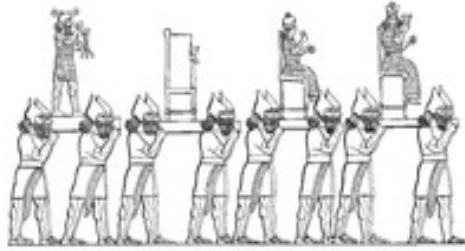
² 2 Kon 15: 29

³ 2 Kon 17:4.

⁴ 2 Kon 17:6.

⁵ 2 Kon 17:30.

⁶ 2 Kon 17:25vv.

Assyrische soldaten verslepen beelden van afgoden (Tyglatpileser III)
Rond de assyrische koningen.

<http://home-3.tiscali.nl/~meester7/assyrisch2.html>

Tiglathpileser III onthoofding van eenuchen.

De Babyl. Ballingschap.

Juda overleefde de tijd van de Ass. heerschappij, zij het dan als afhankelijke vazalstaat. Een ernstige bedreiging voor het voortbestaan was de poging van - Hizkia, om Juda na de dood van Sargon (705) te bevrijden uit de afhankelijkheid van Assur. Sargons opvolger - Sancherib noemt in zijn annalen onder de in dit verband uitgevoerde acties⁷ ook de wegvoering van '200 maal 150' mensen - waarschijnlijk de elite van de toen (701) tijdelijk van Juda gescheiden delen, als de gegevens betrouwbaar zijn. Na de ondergang van Assyrië en de korte hegemonie van Egypte werd Palestina een deel van het Nieuwbabyl. rijk. Het streven van - Jojakim, om zich van deze nieuwe gezaghebbers te bevrijden, noopte - Nebukadnessar II (605 - 562) tot een ingrijpen, dat in 598 de verovering van Jeruzalem⁸ en de deportatie van Jojakims opvolger Joiakin samen met

⁷ 2 Kon 18v.

⁸ 2 Kon 24: 10vv.

zijn hofhouding en de elite⁹ ten gevolge had. Juda bleef een vazalstaat tijdens - Sedekia, die door Nebukadnessar was benoemd. Ook hij maakte echter, ondanks waarschuwingen van Jeremia, inbreuk op zijn beloften als vazal, en stelde zijn vertrouwen in Egyptische hulp, die echter slechts een onderbreking van de 11 jaar durende belegering van Jeruzalem kon bewerken. In 587 viel de stad en werd zij door Nebuzaradan verwoest. Sedekia werd in Ribla, het hoofdkwartier van Nebukadnessar, gestraft door de terechtstelling van zijn zonen en doordat hij blind werd gemaakt. Hierop volgde een verdere deportatie van de bovenlaag naar Babylonië. Volgens Jer 52:29 werden 5 jaar later nog eens 745 personen weggevoerd. Juda werd ingedeeld bij de provincie Sarnaria. Onderstadhouder was echter toch een Judeeër, Gedajja, en nadat deze was vermoord vluchtte een aanzienlijk aantal Judeeërs naar Egypte¹⁰. - In afwijking van de Ass. praktijk kreeg Juda echter geen vreemde bovenlaag, zodat de gedachte aan een latere terugkeer kon blijven leven. De ballingen werden ook niet, zoals in de Ass. tijd, in andere provincies als nieuwe bovenlaag aangesteld, maar waren kennelijk nieuwkomers in gesloten gemeenschappen (- Kebar, Tel-Abib). Hierdoor bleef de nationale samenhang bewaard en de latere terugkeer mogelijk.

Voor de godsdienst van Israël is de B. van belang, vooral door de theol. verwerking van het gebeuren van de Ballingschap van de ondergang van het koningschap en de verwoesting van de tempel (- God, - Ezechiël, -

Deutero-Jesaja). De onmogelijkheid, de tempelcultus voort te zetten leidde tot het ontstaan van vormen van eredienst zonder offers (synagoge), de tegenstelling tot de heidense omgeving tot een bijz. nadruk op speciale Israëlit. gebruiken (besnijdenis, sabbat, reinheidsvoorschriften). De hoop op terugkeer vestigde zich gezien de ondergang van het Nieuwbabyl. rijk op - Cyrus, de Pers¹¹, die in 538 met Babylon het wereldrijk veroverde. Overeenkomstig de verstandige Perz. godsdienstpolitiek decreeteerde Cyrus de herbouw van de tempel¹². Kort na 538 zullen ook de eerste ballingen zijn teruggekeerd. Een groot deel bleef echter in Babylonië (Diaspora). De omstandigheid van het teven onder Perz. heerschappij zonder eigen staatsvorm bepaalde de nieuwe levensvorm van Israël als cultische gemeenschap onder een - Hogepriester. Dit ambt werd het eerst bekleed door Jozua, nadat verder strekkende verwachtingen rond - Zerubbabel, de afstammeling van David, onvervuld bleven¹³. Interne organisatie van de gemeente ontstond pas onder - Ezra en - Nehemia.

Cyrus

⁹ 2 Kon 24:14: 10.000; v. 16: 8.000; Jer 52:28: 3.023 personen

¹⁰ Jer. 40:7 tot 43:8; Diaspora.

¹¹ Jes. 45.

¹² Ezra 6:3-5

¹³ Zach 6:9vv